

ODLUKA O DODELI NAGRADE „HEROJI NASLEĐA“ ZA 2025. GODINU

Žiri Nagrade „Heroji nasleđa“, koju dodeljuju Evropa Nostra Srbija i Delegacija Evropske unije u Srbiji, na osnovu pristiglih predloga i nakon pažljive analize dostavljenih nominacija, doneo je odluku da se godišnja nagrada za 2025. godinu dodeli inicijativi *Ansambl Generalštab*, koju su pokrenuli studenti Univerziteta u Beogradu i Univerziteta umetnosti, i to za izuzetan doprinos zaštiti, interpretaciji i javnoj promociji modernističkog kulturnog nasleđa Srbije, kao i za nadahnuće koje je pokrenulo zajednicu okupljene oko nasleđa ali i mobilizaciju građana, naročito mladih, da se angažuju u očuvanju i valorizaciji kulturnog nasleđa.

OBRAZLOŽENJE

Ansambl Generalštab čini grupa studentkinja i studenata Univerziteta u Beogradu okupljenih oko zaštite modernističkog nasleđa druge polovine XX veka. Fokus njihovog aktivizma bio je na nedovoljno prepoznatim ili ugroženim primerima arhitektonskog nasleđa kao što su Beogradski sajam, a posebno zgrada Generalštaba – remek-delo arhitekte i akademika Nikole Dobrovića i simbol kolektivnog sećanja Beograda. Njihova inicijativa nastala je kao odgovor na ugrožavanje statusa ovog kulturnog dobra, a javno su je najvidljivije predstavljali studenti i studentkinje Fakulteta primenjenih umetnosti i Arhitektonskog fakulteta.

Kao budući stručnjaci i kulturni radnici, članovi *Ansambla Generalštab* preuzeli su generacijsku odgovornost: organizovali su niz predavanja i javnih razgovora na univerzitetima i u gradskim prostorima, pokrenuli dijalog sa građanima, uključili kolege i profesore, te uspostavili čvrstu saradnju sa stručnjacima i relevantnim institucijama (Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Nacionalni komitet ICOMOS-a, stručna udruženja, civilno društvo). Njihovo delovanje pokazuje da nasleđe nije zatvorena stručna tema, već zajedničko dobro i demokratsko pravo zajednice.

Na primeru Generalštaba, *Ansambl Generalštab* je istakao potrebu sveobuhvatnog holističkog pristupa: razumevanje arhitekture i urbanizma u sadejstvu, zaštitu celina i

urbanističkog konteksta, kao i memorijskih vrednosti kao nosilaca identiteta, kontinuiteta i kolektivnog sećanja. Time su u javnosti afirmisali shvatanje da spomenik ne postoji izolovano, već kao deo šire urbane matrice grada.

Pored edukativnih aktivnosti, Ansambl je aktivirao i pravne i institucionalne mehanizme: podnošenje inicijativa i predstavljanje prikupljanje potpisa i javno zagovaranje, čime su pokazali da demokratska participacija obuhvata i pravo zajednice da štiti svoje kulturno nasleđe. Korišćenjem medija, digitalnih platformi i društvenih mreža (interaktivan i vizuelno prepoznatljiv Instagram nalog, gostovanja u medijima, javne tribine), kao i realizacijom izložbe "Nasleđe u opasnosti" na kojoj su izloženi radovi studenata Fakulteta primenjenih umetnosti i Arhitektonskog fakulteta, oni su nasleđe približili širokoj publici i posebno motivisali mlade da učestvuju u njegovoj zaštiti.

Delovanje *Ansambla Generalštab* je u skladu sa evropskim vrednostima i okvirima (Faro konvencija, Novi evropski Bauhaus i drugi prihvaćeni međunarodni dokumenti): nasleđe kao javno dobro, uključivanje zajednice i povezivanje sa održivim razvojem. U godini u kojoj *Generacija Z* u Srbiji i svetu odlučno diže glas protiv nepravde i zapostavljanja kulturnog nasleđa, *Ansambl Generalštab* predstavlja primer kako znanje, posvećenost i briga prema kulturi mogu postati pokretač pozitivnih promena. Zarad svega navedenog, *Ansambl Generalštab* je dostojan nagrade „Heroji nasleđa“ za 2025. godinu.

Odluku je doneo žiri u sastavu:

dr Slavica Vujović, predsednica žirija i predsednica Evropa Nostra Srbija
Sena Marić, Delegacija EU u Srbiji
dr Dubravka Preradović, Evropa Nostra Srbija
dr Katarina Živanović, Evropa Nostra Srbija
dr Viktorija Aladžić, dobitnica nagrade Heroji nasleđa za 2023. Godinu
Svetlana Spajić, dobitnica nagrade Heroji nasleđa za 2024. Godinu
dr um Katarina Jovanović, operna umetnica i profesorka FMU

Slavica Vujović

predsednica žirija

U Beogradu, dana 23.09. 2025. godine.